

ਭਲਾ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅੰਤਹਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਮੰਨਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ?

ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਜੇ ਤੁਹਾਡਾ ਮਨ ਕਹੇ ਉਵੇਂ ਹੀ ਕਰੋ।' ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਰਮ ਵਿਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੇ ਮਨ ਦੀ ਗੱਲ ਮੰਨ ਕੇ ਚੱਲੋ ਤਾਂ ਸਭ ਕੁਝ ਠੀਕ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਪਾਠ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਪੁੱਛ ਰਹੇ ਹਾਂ, 'ਭਲਾ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅੰਤਹਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਮੰਨਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ?' ਮੇਰਾ ਜਵਾਬ ਕੁਝ-ਕੁਝ ਸਿਆਸੀ ਲੀਡਰਾਂ ਵਰਗਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੇਰਾ ਜਵਾਬ 'ਹਾਂ' ਵੀ ਹੈ ਅਤੇ 'ਨਹੀਂ' ਵੀ। ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੀ ਗੱਲ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦਿਓਗੇ ਤਾਂ ਜੋ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਮਝ ਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਮੇਰੇ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ। ਸ਼ੁਰੂਆਤ 'ਨਹੀਂ' ਵਾਲੇ ਜਵਾਬ ਨਾਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ:

“ਨਹੀਂ” : ਧਾਰਮਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਅੰਤਹਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਮੰਨਣਾ ਹੀ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ

ਬਾਈਬਲ ਇਹ ਸਾਫ਼ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਧਰਮ ਵਿਚ ਅੰਤਹਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਮੰਨਣਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪੌਲੁਸ ਦੀ ਉਦਾਹਰਣ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦਿਓ। ਪੌਲੁਸ ਆਪਣੇ ਅੰਤਹਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਮੰਨ ਕੇ ਚਲਦਾ ਸੀ। ਉਹਨੇ ਯਹੂਦੀ ਸਭਾ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਸੀ, 'ਹੇ ਭਰਾਵੇ, ਮੈਂ ਅੱਜ ਤੀਕ ਪੂਰੀ ਨੇਕਨੀਅਤੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੇ ਅੱਗੇ ਚੱਲਦਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ' (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 23: 1ਅ)। ਰਾਜਾ ਅਗਿੱਪਾ ਨੂੰ ਉਹਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 'ਮੈਂ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਚਿੱਤ ਵਿਚ ਇਹ ਸਮਝਿਆ ਭਈ ਯਿਸੂ ਨਾਸਰੀ ਦੇ ਨਾਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੈਨੂੰ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ' (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 26: 9)। ਤਿਮੋਥਿਊਸ ਨੂੰ ਲਿਖਦਿਆਂ ਉਹਨੇ 'ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ... ਜਿਹਦੀ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਵੱਡ ਵਡੇਰਿਆਂ ਵਾਂਗ ਸ਼ੁੱਧ ਅੰਤਹਕਰਨ ਨਾਲ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਦਾ ਹਾਂ' (2 ਤਿਮੋਥਿਊਸ 1: 3) ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਭਾਵੇਂ ਪੌਲੁਸ ਦਾ ਅੰਤਹਕਰਨ ਉਹਦੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਮੰਜੂਰੀ ਦਿੰਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਮਸੀਹੀ ਬਣਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹਨੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅਜਿਹੇ ਕੰਮ ਕੀਤੇ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਖੁਦਾ ਖੁਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਠੁਕਰਾਉਣਾ, ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਤਾਉਣਾ ਅਤੇ ਬੇਕਸੂਰ ਬੰਦਿਆਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਅਗਿੱਪਾ ਸਾਹਮਣੇ ਉਹਨੇ ਦੱਸਿਆ:

ਮੈਂ ... ਪ੍ਰਧਾਨ ਯਾਜਕਾਂ ਕੋਲੋਂ ਇਖਤਿਆਰ ਪਾ ਕੇ ਬਹੁਤ ਸੰਤਾਂ ਨੂੰ ਕੈਦਖਾਨਿਆਂ ਵਿਚ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਜਾਂ ਉਹ ਮਾਰੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਤਾਂ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹਾਮੀ ਭਰਦਾ ਸਾਂ। ਮੈਂ ਹਰੇਕ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਵਾਰੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਕੇ ਕੁਫ਼ਰ ਬਕਵਾਉਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੰਗ ਕੀਤਾ ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਅੱਤ ਸਦਾਈ ਹੋ ਕੇ ਮੈਂ ਪਰਦੇਸ ਦੇ ਨਗਰਾਂ ਤੀਕ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਤਾਉਂਦਾ ਸਾਂ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 26:10, 11)।

ਤਿਮੋਥਿਉਸ ਨੂੰ ਉਹਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ‘ਮਸੀਹ ਯਿਸੂ ਪਾਪੀਆਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਜਗਤ ਵਿਚ ਆਇਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਮਹਾਂ ਪਾਪੀ ਮੈਂ ਹਾਂ’ (1 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 1:15ਅ)।

1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 4:4 ਵਿਚ ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, ‘ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਵੇਖਦਾ ਤਾਂ ਵੀ ਇਸ ਤੋਂ ਮੈਂ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਦਾ ਪਰ ਮੇਰੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਭੂ ਹੈ।’ ‘ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ’ ‘ਅੰਤਹਕਰਨ’ ਲਈ ਯੂਨਾਨੀ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਕ੍ਰਿਆ ਰੂਪ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਹੈ। ਅਸਲ ‘ਚ ਇਕ ਅਰਥ ਵਿਚ ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ‘ਭਾਵੇਂ ਮੇਰਾ ਅੰਤਹਕਰਨ ਮੈਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਉਂਦਾ, ਪਰ ਇਹਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਸਹੀ ਹਾਂ; ਇਹ ਨਿਰਣਾ ਤਾਂ ਖੁਦਾ ਹੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਸਹੀ ਹਾਂ ਜਾਂ ਗ਼ਲਤ।’

ਸਬੂਤ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿ ਧਰਮ ਵਿਚ ਅੰਤਹਕਰਨ ਬੇਹਤਰ ਅਗਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ, ਬਾਈਬਲ ਵਿੱਚੋਂ ਅਤੇ ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਤਜਰਬੇ ਤੋਂ ਹੋਰ ਵੀ ਕਈ ਗੱਲਾਂ ਜੋੜੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਬਾਈਬਲ ਵਿਚ, ਆਮ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਮਨ ਆਖਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸਹੀ ਹਨ ਜਦ ਕਿ ਉਹ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਉਦਾਹਰਣ ਲਈ, ਜਦ ਯਾਕੂਬ ਨੇ ਯੂਸਫ਼ ਦਾ ਖੂਨ ਰੰਗਿਆ ਚੋਗਾ ਵੇਖਿਆ, ਤਾਂ ਉਹਨੇ ਮੰਨ ਲਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹਦੇ ਬੇਟੇ ਨੂੰ ਜੰਗਲੀ ਜਾਨਵਰਾਂ ਨੇ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ (ਉਤਪਤ 37:31-35)।

ਨੇਕਨੀਅਤ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਲੋਕ ਗ਼ਲਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਬਹੁਤ ਗੰਭੀਰ ਗ਼ਲਤੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ‘ਅਜਿਹਾ ਰਾਹ ਵੀ ਹੈ ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਸਿੱਧਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਹਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਮੌਤ ਦੇ ਰਾਹ ਹਨ’ (ਕਹਾਉਤਾਂ 14:12; 16:25 ਵੀ ਵੇਖੋ)। ਝੂਠ ‘ਤੇ ਯਕੀਨ ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਨਾਸ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ (2 ਥੱਸਲੁਨੀਕੀਆਂ 2:10-12)। ਅਜ਼ਾਦੀ ਸਿਰਫ਼ ਸੱਚਾਈ ਹੀ ਦੁਆ ਸਕਦੀ ਹੈ (ਯੂਹੰਨਾ 8:32)।

ਨਿਰਾ ਅੰਤਹਕਰਨ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਰਹਿਨੁਮਾਈ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ: ¹ ਸਫ਼ਰ ਵਿਚ ਇਹ ਅਚੂਕ ਗਾਈਡ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਮੇਰਾ ਮਨ ਆਖ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਸਹੀ ਰਾਹ ‘ਤੇ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਜਦ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿਚ ਮੈਂ ਮੰਜ਼ਿਲ ਤੋਂ ਦੂਰ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸਾਂ। ਇਹ ਸਿਹਤ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਗਾਈਡ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਪੂਰੇ ਮਨ ਨਾਲ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਹੀ ਬੀਮਾਰੀ ਲਈ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਅੰਤਹਕਰਨ ਵਪਾਰ ਲਈ ਗਾਈਡ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਨੇਕਨੀਅਤ ਨਾਲ ਕਾਰੋਬਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਸਭ ਕੁਝ ਗਵਾਉਣਾ ਪਿਆ। ਵਿਆਹ ਲਈ ਵੀ ਇਹ ਯੋਗ ਗਾਈਡ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲਗਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਦੇ ਹਨ, ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਉਹਦੇ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਵੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। (ਯਾਕੂਬ ਦੇ ਮਨ ‘ਚ ਸੀ ਕਿ ਉਹਦਾ

ਵਿਆਹ ਰਾਖੇਲ ਨਾਲ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਦ ਕਿ ਅਸਲ 'ਚ ਉਹਦਾ ਵਿਆਹ ਉਹਦੀ ਭੈਣ ਲੇਆਹ ਨਾਲ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ [ਉਤਪਤ 29:21-30]!।

ਧਰਮ ਵਿਚ ਨਿਰੇ ਅੰਤਹਕਰਨ ਦੀ ਰਹਿਨੁਮਾਈ ਕਾਫ਼ੀ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਹੈ? ਮੁੱਖ ਕਾਰਣ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅੰਤਹਕਰਨ ਓਨਾ ਹੀ ਦੱਸ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੰਨਾ ਉਹਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ।

ਪਿਛਲੇ ਪਾਠ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਹਰ ਬੰਦੇ ਕੋਲ ਅੰਤਹਕਰਨ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤੀ ਹੀ ਪਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਕੰਮ ਸਹੀ ਹਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਕੰਮ ਗ਼ਲਤ। ਫਿਰ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਸਮਝ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਖਾਸ ਕੰਮ ਸਹੀ ਹਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਗ਼ਲਤ। (ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਯਹੂਦੀਆਂ ਨਾਲ ਹਿਟਲਰ ਦੇ ਵਤੀਰੇ ਨੂੰ ਗ਼ਲਤ ਨਹੀਂ ਮੰਨਣਗੇ।)

ਪਰ ਅਜਿਹੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਸਾਹਮਣੇ, ਕਿਸ ਅੰਤਹਕਰਨ ਨੂੰ ਕੀ ਸਹੀ ਲਗਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਗ਼ਲਤ, ਇਹ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਕੀ ਸਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਮੂਰਤੀਆਂ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਬਹੁ (ਪਤੀ/ਪਤਨੀ) ਸਰੀਰਕ ਸਬੰਧ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗ਼ੁਲਾਮ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ; ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਤਹਕਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਵੇਂ ਹੀ ਸਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਵੱਖੋ-ਵੱਖ ਪਿਛੋਕੜਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਸੱਭਿਆਤਾਵਾਂ ਦੇ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਅੰਤਹਕਰਨ ਦੇ ਝਗੜੇ ਵਧ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜਦ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੱਗਾ ਕਿ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਪ੍ਰਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਪ੍ਰਥਾ ਵਿਧਵਾ ਹੋਈ ਔਰਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਰੇ ਹੋਏ ਪਤੀ ਦੀ ਚਿੱਤਾ ਵਿਚ ਸਾੜ ਦੇਣ (ਸਤੀ ਪ੍ਰਥਾ) ਦੀ ਸੀ। ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ਾਂ ਨੇ ਇਸ ਪਰੰਪਰਾ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ। ਇਕ ਭਾਰਤੀ ਧਾਰਮਿਕ ਆਗੂ ਨੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ ਅਫ਼ਸਰ ਕੋਲ ਆਣ ਕੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਜਤਾਇਆ, 'ਸਾਡਾ ਮਨ ਸਾਨੂੰ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਵਾ ਨੂੰ ਸੜ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।' ਅਫ਼ਸਰ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ, 'ਅਤੇ ਸਾਡਾ ਮਨ ਸਾਨੂੰ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਇੰਜ ਕਰੋਗੇ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਫ਼ਾਂਸੀ 'ਤੇ ਟੰਗ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ!'

ਪਿਛਲੇ ਪਾਠ ਵਿਚ ਮੈਂ ਅੰਤਹਕਰਨ ਨੂੰ ਜੱਜ, ਗਵਾਹ, ਨਿਆਂਮੰਡਲੀ ਅਤੇ ਜੱਲਾਦ ਨਾਲ ਮਿਲਾਇਆ ਸੀ। ਪਰ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣਾ ਜੱਜ, ਗਵਾਹ, ਨਿਆਂਮੰਡਲੀ ਅਤੇ ਜੱਲਾਦ ਦਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਵੇਂ ਹੀ ਅੰਤਹਕਰਨ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਅਤੇ ਕਾਰਜਵਾਹਕ ਸੰਸਥਾ ਹੈ, ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀ ਮੰਡਲੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਮੌਜੂਦਾ ਰੂਹਾਨੀ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 8 ਤੋਂ 10 ਅਤੇ ਰੋਮੀਆਂ 14, 15 ਵਿਚ 'ਤਗੜੇ' ਅਤੇ 'ਕਮਜ਼ੋਰ' ਅੰਤਹਕਰਨ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦਿਓ। 'ਤਗੜੇ' ਅੰਤਹਕਰਨ (ਰੋਮੀਆਂ 15: 1) ਵਾਲਾ ਆਦਮੀ ਉਹ ਸੀ ਜਿਸਨੂੰ ਮੂਰਤੀਆਂ ਅੱਗੇ ਕੁਰਬਾਨ ਕੀਤੇ ਭੋਜਨ ਬਾਰੇ ਸਹੀ ਗਿਆਨ ਸੀ:

ਸੋ ਮੂਰਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਭੇਟਾਂ ਦੇ ਖਾਣ ਵਿਖੇ ਅਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਮੂਰਤੀ ਜਗਤ ਵਿਚ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਇਕ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਤੋਂ ਛੁੱਟ ਦੂਜਾ ਕੋਈ ਨਹੀਂ (1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 8:4)।

ਕਿਉਂਕਿ ਜੇ ਕੋਈ ਤੈਨੂੰ ਜਿਹੜਾ ਇਲਮ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਮੂਰਤੀ ਦੇ ਮੰਦਰ ਵਿਚ ਬੈਠਿਆਂ ਖਾਂਦੇ ਵੇਖੇ ਤਾਂ ਜੇ ਉਹ ਨਿਤਾਣਾ ਹੈ ਕੀ ਉਹ ਦਾ ਅੰਤਹਕਰਨ ਮੂਰਤੀਆਂ ਦੀ ਭੇਟਾਂ

ਦੇ ਖਾਣ ਨੂੰ ਦਿਲੇਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ? ਜੇ ਤੇਰੇ ਇਲਮ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉਹ ਜੋ ਨਿਤਾਣਾ ਹੈ ਨਾਸ ਹੁੰਦਾ ਅਰਥਾਤ ਉਹ ਭਾਈ ਜਿਹ ਦੇ ਲਈ ਮਸੀਹ ਮੋਇਆ (1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 8: 10, 11)।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, 'ਕਮਜ਼ੋਰ' ਅੰਤਹਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਉਹ ਇਲਮ ਜਾਂ ਗਿਆਨ (ਰੋਮੀਆਂ 15: 1) ਨਹੀਂ ਸੀ: 'ਪਰ ਸਭਨਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਇਲਮ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਕਈ ਕੁ ਜਿਹੜੇ ਹੁਣ ਤੀਕ ਮੂਰਤੀ ਨਾਲ ਗਿੱਝੇ ਹੋਏ ਹਨ ਉਹਨੂੰ ਮੂਰਤੀ ਦੀ ਭੇਟ ਦਾ ਮਾਸ ਕਰਕੇ ਖਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅੰਤਹਕਰਨ ਨਿਤਾਣਾ ਹੋ ਕੇ ਮਲੀਨ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ' (1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 8: 7)।^੯

ਕਿਸੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ 'ਅੰਤਹਕਰਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਉੱਚੇ ਤੋਂ ਉੱਚੇ ਸਟੈਂਡਰਡ ਤਕ ਜੋੜਦਾ ਹੈ।' ਅਮਲੀ ਸ਼ਬਦ 'ਜਾਣਨਾ' ਹੈ। ਪਰਿਪੱਕ ਗਿਆਨ (ਭਾਵ ਵਚਨ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ) ਭਲਾਈ ਅਤੇ ਬੁਰਾਈ ਨੂੰ ਪਰਖਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ (ਇਬਰਾਨੀਆਂ 5: 13, 14)।

ਇਸ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਅਹਿਮ ਸਵਾਲ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ 'ਮੇਰਾ ਅੰਤਹਕਰਨ ਸਹੀ ਕਿਹਨੂੰ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ?' ਸਗੋਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 'ਖੁਦਾ ਦਾ ਵਚਨ ਸਹੀ ਕਿਹਨੂੰ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ?' ਲਿਖਿਆ ਹੈ, 'ਕਿਉਂਕਿ ਜੇ ਆਪਣੀ ਨੇਕਨਾਮੀ ਜਤਾਉਂਦਾ ਹੈ ਉਹ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਉਹ ਪ੍ਰਵਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਹਦੀ ਪ੍ਰਭੂ ਨੇਕਨਾਮੀ ਕਰਦਾ ਹੈ' (2 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 10: 18)।

ਬੜੀ ਸਮਝਦਾਰੀ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 'ਅੰਤਹਕਰਨ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਉਦੋਂ ਤਕ ਹੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦ ਇਹਦੀ ਆਪਣੀ ਅਗਵਾਈ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹੋਵੇ' ਯਾਨੀ 'ਵਚਨ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨਾਲ ਇਹਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੋਵੇ।' ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਵਜੰਮੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ 'ਬਪਤਿਸਮਾ' ਕਰਦਿਆਂ, ਹਫ਼ਤੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਭੂ ਭੋਜ ਲੈਂਦਿਆਂ ਜਾਂ ਬੰਦਗੀ ਵਿਚ ਸਾਜ਼ਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਵੇਖਣ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ 'ਭਲਾ ਲੋਕ ਅੰਤਹਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਮੰਨ ਰਹੇ ਹਨ?' ਸਗੋਂ ਇਹ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਪਵਿੱਤਰ ਬਾਈਬਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਸ਼ਿਆਂ 'ਤੇ ਕੀ ਦੱਸਦੀ ਹੈ?'

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਅਗਵਾਈ ਲਈ ਅੰਤਹਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਮੰਨਣਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂਕਿ ਅੰਤਹਕਰਨ ਨੂੰ ਓਨਾ ਹੀ ਪਤਾ ਹੈ ਜਿੰਨਾ ਉਹਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਕ ਗੱਲ ਕਾਰਣ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਗਵਾਈ ਲਈ ਅੰਤਹਕਰਨ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ: ਕਈ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅੰਤਹਕਰਨ ਦੀ ਐਨੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹੁਣ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਅਗਵਾਈ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ। ਅੰਤਹਕਰਨ ਤੰਦਰੁਸਤ ਰੱਖਣ ਲਈ ਇਸ ਦੀ ਵਰਜਿਸ਼ ਹੁੰਦੀ ਰਹਿਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 24: 16; KJV)।

ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਅੰਤਹਕਰਨ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨ 'ਤੇ ਇਹ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ (ਤੀਤੁਸ 1: 15) ਅਤੇ ਦਾਗਿਆ ਹੋਇਆ (1 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 4: 2) ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਤੇ ਦਾਗਿਆ ਹੋਇਆ ਅੰਤਹਕਰਨ ਉਸ ਖਿੜਕੀ ਵਰਗਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਐਨੀ ਗੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਖਿੜਕੀ ਲਗਦੀ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਮੱਤੀ 6 ਵਿਚ ਯਿਸੂ ਨੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਵਰਤੀ ਹੈ:

ਸਰੀਰ ਦਾ ਦੀਵਾ ਅੱਖ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਜੇ ਤੇਰੀ ਅੱਖ ਨਿਰਮਲ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਤੇਰਾ ਸਾਰਾ

ਸਰੀਰ ਚਾਨਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਰ ਜੇ ਤੇਰੀ ਅੱਖ ਬੁਰੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਤੇਰਾ ਸਾਰਾ ਸਰੀਰ ਅਨ੍ਹੇਰਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੇ ਜੇ ਤੇਰੇ ਅੰਦਰ ਦਾ ਚਾਨਣ ਅਨ੍ਹੇਰਾ ਹੋਵੇਗੇ ਤਾਂ ਕਿੱਡਾ ਅਨ੍ਹੇਰਾ ਹੋਵੇਗਾ (ਮੱਤੀ 6:22, 23)।

ਰੂਹਾਨੀ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਪਰਖਣ ਦੀ ਕਾਬਲੀਅਤ ਲਈ ਯਿਸੂ ਨੇ ‘ਅੱਖ’ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜੇ ਸਰੀਰਕ ਅੱਖ ਅੰਨ੍ਹੀ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਹਨੇਰਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਲਿਆਈ ਅਤੇ ਬੁਰਾਈ ਨੂੰ ਪਰਖਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਰੂਹਾਨੀ ਹਨੇਰਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਗ਼ਲਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨਾਲ, ਅੰਤਹਕਰਨ ਦੀ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਤਹਿਸ-ਨਹਿਸ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਯਸਾਯਾਹ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ‘ਜਿਹੜੇ ਬੁਰਿਆਈ ਨੂੰ ਭਲਿਆਈ ਅਤੇ ਭਲਿਆਈ ਨੂੰ ਬੁਰਿਆਈ ਆਖਦੇ ਹਨ! ਜਿਹੜੇ ਹਨੇਰ ਨੂੰ ਚਾਨਣ ਦੀ ਥਾਂ ਅਤੇ ਚਾਨਣ ਨੂੰ ਹਨੇਰ ਦੀ ਥਾਂ ਰੱਖਦੇ ਹਨ’ (ਯਸਾਯਾਹ 5:20ਓ, ਅ)। ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਲਿਖਿਆ, ‘ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਘਮੰਡ ਆਪਣੀ ਸ਼ਰਮ ‘ਤੇ ਹੈ’ (ਫਿਲਿੱਪੀਆਂ 3:19ਏ)।

ਅੰਤਹਕਰਨ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੇ ਇਹ ਹਵਾਲੇ ‘ਭਲਾ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅੰਤਹਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਮੰਨਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ?’ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦੇ ਮੇਰੇ ਦੂਜੇ ਜਵਾਬ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਵਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ:

“ਹਾਂ”: ਖਾਸਕਰ ਨਿਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅੰਤਹਕਰਨ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਅਣਗੌਲਿਆਂ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ

ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਕਿ ਧਰਮ ਵਿਚ ਅੰਤਹਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਮੰਨਣਾ ਹੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਨਿਚੋੜ ‘ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅੰਤਹਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਪਰ ਹਕੀਕਤ ਤੋਂ ਭੱਜਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਸਾਫ਼ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਅੰਤਹਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਟਾਲਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਪਾਪ ਕਰ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਾਂ:

ਮੈਂ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭੂ ਯਿਸੂ ਤੋਂ ਮੈਨੂੰ ਨਿਹਚਾ ਹੋਈ ਹੈ ਭਈ ਕੋਈ ਵਸਤੁ ਆਪ ਤੋਂ ਆਪ ਅਸ਼ੁੱਧ ਨਹੀਂ ਪਰ ਜਿਹੜਾ ਕਿਸੇ ਵਸਤੁ ਨੂੰ ਅਸ਼ੁੱਧ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਉਹ ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਅਸ਼ੁੱਧ ਹੈ (ਰੋਮੀਆਂ 14:14)।

ਪਰ ਜਿਹੜਾ ਭਰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੇ ਉਹ ਖਾਵੇ ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਹੋਇਆ ਇਸ ਲਈ ਜੇ ਨਿਹਚਾ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਕੁਝ ਨਿਹਚਾ ਥੀਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਸੇ ਪਾਪ ਹੈ (ਰੋਮੀਆਂ 14:23)।

ਇੱਥੇ ‘ਨਿਹਚਾ’ ਉਸ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਜੋ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦਾ ਵਚਨ ਸੁਣਨ ਨਾਲ ਆਉਂਦਾ ਹੈ (ਰੋਮੀਆਂ 10:17), ਸਗੋਂ ਸਹੀ ਜਾਂ ਗ਼ਲਤ ਮੰਨਣ ਦੇ ਕਿਸੇ ਦੇ ਆਪਣੇ ਮਾਪਦੰਡ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇ ਕੋਈ ਉਹਦੇ ਉਲਟ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਉਹ ਸਹੀ ਜਾਂ ਗ਼ਲਤ ਮੰਨਦਾ ਹੈ (ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਆਪਣੇ ਅੰਤਹਕਰਨ ਜਾਂ ਮਨ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਮੰਨ ਰਿਹਾ) ਤਾਂ ਪੌਲੁਸ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪਾਪ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ।³

ਅੰਤਹਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਟਾਲਣਾ ਪਾਪ ਕਿਉਂ ਹੈ? ਕਿਉਂਕਿ ਜਦ ਬਾਰ-ਬਾਰ ਬੰਦਾ ਆਪਣੇ ਅੰਤਹਕਰਨ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਅੰਤਹਕਰਨ ਦਾ ਅਸਰ ਘਟਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਖੁਦ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਹਿਫ਼ਾਜ਼ਤ ਨੂੰ ਨਾਸ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਪਾਠ ਵਿਚ ਮੈਂ ਅੰਤਹਕਰਨ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਨਾੜੀ-ਤੰਤਰ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਜੇ ਮੈਂ ਅੱਗ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਨਾੜੀ-ਤੰਤਰ ਦੀਆਂ ਚਿਤਾਵਨੀਆਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿਆਂ, ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਨਾੜੀਤੰਤਰ ਨੂੰ (ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮੈਨੂੰ ਵੀ) ਨਾਸ ਹੋਣ ਵਿਚ ਦੇਰ ਨਹੀਂ ਲੱਗੇਗੀ।

ਇਕ ਕੁੜੀ ਨੇ ਅੰਤਹਕਰਨ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਸਾਡੇ ਅੰਦਰ ਘੁੰਮ ਰਹੇ ਤੇਜ਼ ਦੰਦਾਂ ਵਾਲੇ ਪਹੀਏ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਹਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ‘‘ਜਦ ਅਸੀਂ ਉਹ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਤੇਜ਼ ਦੰਦ ਤਕਲੀਫ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਨ!’’ ਉਹਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ, ‘‘ਪਰ ਜਦ ਅਸੀਂ ਉਹ ਕਰ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਤੇਜ਼ ਦੰਦ ਘਸਣ ਲਗਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਬਹੁਤੀ ਤਕਲੀਫ਼ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।’’ ਇਕ ਹੋਰ ਗੱਲ ਅਸੀਂ ਇਸ ਵਿਚ ਜੋੜ ਸਕਦੇ ਹਾਂ: ‘‘ਅਤੇ ਜਦ ਅਸੀਂ ਉਹ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੱਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਤਾਂ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਉਹ ਤੇਜ਼ ਦੰਦ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਘਸ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਬਿਲਕੁਲ ਤਕਲੀਫ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।’’

ਮੈਂ ਇਕ ਕਹਾਣੀ ਪੜ੍ਹੀ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਅੰਤਹਕਰਨ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਖ਼ਤਰਿਆਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਕਾਟਲੈਂਡ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਸਮੁੰਦਰੀ ਕੰਢੇ ਤੋਂ ਦੂਰ ਤਰਦੇ ਪੀਪੇ ਨਾਲ ਘੰਟੀ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਜਹਾਜ਼ ਦਾ ਕੈਪਟਨ ਉਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ‘ਤੇ ਅੱਗ ਬਬੂਲਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਸ਼ਰਾਬ ਪੀ ਕੇ ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਉਹਨੇ ਤਰਦੇ ਪੀਪੇ ਨਾਲੋਂ ਘੰਟੀ ਕੱਟ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਬਦਲਾ ਲਿਆ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਉਸ ਕੰਢੇ ਤੋਂ ਦੂਰ ਕੈਪਟਨ ਦਾ ਜਹਾਜ਼ ਤੂਫ਼ਾਨ ਵਿਚ ਫਸ ਗਿਆ। ਉਹਨੇ ਉਸ ਘੰਟੀ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਸੁਣੀ ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਰਾਹ ਦੱਸਣਾ ਸੀ, ਪਰ ਉਹਨੂੰ ਉਹਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਦਾ ਕੋਈ ਫ਼ਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਉਹ ਅਤੇ ਜਹਾਜ਼ ਦੇ ਸਭ ਸਵਾਰ ਉਹਦੀ ਬੇਵਕੂਫ਼ੀ ਨਾਲ ਡੁੱਬ ਗਏ। ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਅੰਤ ਇਸ ਸਿੱਖਿਆ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਕਿ ਜੇ ਕੋਈ ਆਪਣੇ ਅੰਤਹਕਰਨ ਨੂੰ ਬੋਲਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਲੋੜ ਪੈਣ ‘ਤੇ ਉਹ ਉਹਦੇ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

1 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 1:19 ਵਿਚ ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਅਲੱਗ ਹੀ ਸਮੁੰਦਰੀ ਉਦਾਹਰਣ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ: ‘‘ਨਿਹਚਾ ਅਤੇ ਸ਼ੁੱਧ ਅੰਤਹਕਰਨ ਨੂੰ ਤਗੜਿਆਂ ਰੱਖੀਂ ਜਿਹਨੂੰ ਕਈਆਂ ਨੇ ਛੱਡ ਕੇ ਨਿਹਚਾ ਦੀ ਬੇੜੀ ਡੋਬ ਦਿੱਤੀ।’’ ‘‘ਛੱਡੋ ਗਏ’’ ਅੰਤਹਕਰਨ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਜਹਾਜ਼ ਦੇ ਕੰਪਾਸ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਹਦੇ ਹੁਣ ਸਹੀ ਕੰਮ ਨਾ ਕਰਨ ਕਰਕੇ ਜਹਾਜ਼ ਡੁੱਬ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਬਾਰ-ਬਾਰ ਅੰਤਹਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨ ‘ਤੇ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਇਹ ਸਮਝਣ ਵਿਚ ਮਦਦ ਲਈ ਬਾਈਬਲ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅੰਤਹਕਰਨ ਤੱਤੇ ਲੋਹੇ ਨਾਲ ਦਾਗੀਆ ਗਈਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾੜੀਆਂ ਵਾਂਗ ਹੈ ਜੋ ਸੁੰਨ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਹੁਣ ਬਿਲਕੁਲ ਹਰਕਤ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹਨ (1 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 4:2)। ਪਰ ਮੇਰੇ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈਰਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਤੁਲਨਾ ਮੱਤੀ 6:22, 23 ਵਿਚ ਯਿਸੂ ਵੱਲੋਂ ਵਰਤੀ ਉਦਾਹਰਣ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਹਨੇ ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਅੰਨ੍ਹੀਆਂ ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ। ਜੇ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਵੇ ਕਿ ਜਿੰਨੀ ਵਾਰ ਅਸੀਂ ਪਾਪ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਓਨੀ ਵਾਰ ਸਾਡੀ ਨਜ਼ਰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੁੰਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ? ਭਲਾ ਇਸ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ

ਬਹੁਤਿਆਂ ਨੂੰ ਪਾਪ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿਲੇਰੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ? ਯਿਸੂ ਸਾਨੂੰ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੇ ਅੰਤਹਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਟਾਲਣ 'ਤੇ ਸਾਡੀ ਜਿਸਮਾਨੀ ਨਜ਼ਰ ਭਾਵੇਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਨਾ ਹੋਵੇ ਪਰ ਸਾਡੀ ਰੂਹਾਨੀ ਨਜ਼ਰ ਜ਼ਰੂਰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪਾਪ ਕਰਨ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਇਹ ਹੋਰ ਵੀ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਰੁਕਾਵਟ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਬਾਈਬਲ ਵਿਚ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਬੇਸ਼ੁਮਾਰ ਮਿਸਾਲਾਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅੰਤਹਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਟਾਲ ਕੇ ਉਹਨੂੰ ਚੁੱਪ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ। ਮੇਰੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਸ਼ਾਊਲ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਹਨੇ ਵਾਅਦੇ ਨਾਲ ਹਕੂਮਤ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਪਰ ਫਿਰ ਤਾਕਤ ਦੇ ਲਾਲਚ ਵਿਚ ਆਕੇ ਹਥਿਆਰ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤੇ। ਅਖ਼ੀਰ ਉਹਦਾ ਅੰਤਹਕਰਨ ਅਤੇ ਮਨ ਐਨੇ ਸਖ਼ਤ ਹੋ ਗਏ ਕਿ ਖ਼ੁਦਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਤਮਾ ਨੂੰ ਉਸ ਤੋਂ ਉਠਾ ਲਿਆ (1 ਸਮੂਏਲ 16: 14ਓ)।

ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈਰਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਊਲ ਦਾ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਦਾਊਦ ਸੀ। ਨਰਮ ਦਿਲ ਇਨਸਾਨ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਦਾਊਦ ਨੇ ਪਾਪ 'ਤੇ ਪਾਪ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਕੇ ਕਈ ਹਫ਼ਤੇ ਬੜੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਅੰਤਹਕਰਨ ਦਾ ਦਮ ਘੁੱਟੀ ਰੱਖਿਆ। ਜੇ ਉਹਦੇ ਅੰਤਹਕਰਨ ਨੂੰ ਹੋਸ਼ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਉਹਦਾ ਕੋਈ ਦੋਸਤ ਨਾ ਹੁੰਦਾ (2 ਸਮੂਏਲ 12: 1-14), ਤਾਂ ਉਹਨੇ ਉਹਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਦਫ਼ਨਾ ਦੇਣਾ ਸੀ।

ਜੇ ਕਿਸੇ ਦੇ ਅੰਤਹਕਰਨ ਨੂੰ ਗ਼ਲਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਫੇਰ ਤੋਂ ਸਿਖਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਨਾਲ ਹੀ, ਜਦ ਤਕ ਉਹਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਸਿਖਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਤਦ ਤਕ ਉਹਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੇ ਅੰਤਹਕਰਨ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਟਾਲੇ ਨਾ। ਮਿਸਾਲ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਆਓ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਕ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਭਰ ਇਹੀ ਸਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਕਿ ਕੁਝ ਖ਼ਾਸ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਖ਼ੁਦਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਕਿ ਉਹ ਮਾਸ ਖਾਵੇ। ਬਾਈਬਲ ਸਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕੋਈ ਮਾਸ ਖਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਬੁਰਾਈ ਨਹੀਂ ਹੈ (1 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 4: 1-5)। ਪਰ ਜਦ ਤਕ ਉਸ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਬਾਈਬਲ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਤਦ ਤਕ ਉਹਨੂੰ ਓਵੇਂ ਹੀ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਭਾਵ ਮਾਸ ਨਹੀਂ ਖਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਿਯਮ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਉਸ ਪੁਲ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਹਦੇ ਬਾਰੇ ਸਾਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਦ ਤਕ ਸਾਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪੁਲ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਉਦੋਂ ਤਕ ਸਾਨੂੰ ਉਸ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਖ਼ੀਰ ਵਿਚ ਜਦ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗ ਜਾਵੇ ਕਿ ਪੁਲ ਸਾਡਾ ਭਾਰ ਝੱਲ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਹੀ ਉਹਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਹੀਂ।

ਅੰਤਹਕਰਨ ਨੂੰ ਫੇਰ ਤੋਂ ਸਿਖਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਸਿਖਾਉਂਦੇ ਹਾਂ? ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਅਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਆਪਣੀਆਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀਆਂ ਲਈ ਖ਼ੁਦਾ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਣ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਕੇ ਬਾਈਬਲ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੂਜਾ, ਸਾਨੂੰ ਖ਼ੁਦਾ ਦੇ ਵਚਨ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਸਮਝ ਨੂੰ ਪਰਖਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਮਨ ਖੋਲ੍ਹ ਦੇਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਨਾਲੇ ਜਦ ਤਕ ਵਚਨ ਵਿੱਚੋਂ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਸਮਝ ਨਾਲ ਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਸਾਡੀ ਪਹਿਲੀ ਸੋਚ ਗ਼ਲਤ ਸੀ ਤਦ ਤਕ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅੰਤਹਕਰਨ ਦੀ ਹੀ ਗੱਲ ਮੰਨਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਮਸ਼ਹੂਰ

ਸੁਧਾਰਕ ਮਾਰਟਿਨ ਲੂਥਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਕਥਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ:

ਜਦ ਤਕ ਮੈਂ ਵਚਨ ਵਿੱਚੋਂ ਅਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਤਰਕ ਨਾਲ ਮੰਨ ਨਾ ਲਵਾਂ, ਤਦ ਤਕ ਮੈਂ ਪੋਪਾਂ ਅਤੇ ਕਾਉਂਸਿਲਾਂ ਦੇ ਇਖਤਿਆਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸਵੈਵਿਰੋਧੀ ਹਨ, ਜਦ ਕਿ ਮੇਰਾ ਅੰਤਹਕਰਨ ਖੁਦਾ ਦੇ ਵਚਨ ਨਾਲ ਬੱਝਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਗਲਤ ਸਮਝ ਕੇ ਛੱਡ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਛੱਡਾਂਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਅੰਤਹਕਰਨ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਜਾਣਾ ਨਾ ਤਾਂ ਸਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ। ਖੁਦਾ ਮੇਰੀ ਮਦਦ ਕਰੇ।
ਆਮੀਨ।⁴

ਸਾਰ

ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਤੁਹਾਨੂੰ ‘ਕੀ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅੰਤਹਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਮੰਨਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ?’ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦੀ ਸਾਫ਼ ‘ਹਾਂ/ਨਹੀਂ’ ਦੀ ਸਮਝ ਆ ਗਈ ਹੋਵੇਗੀ। ਧਾਰਮਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅੰਤਹਕਰਨ ਦੀ ਹੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਮੰਨਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਖੁਦਾ ਵੱਲੋਂ ਕਾਇਮ ਇਸ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਮਿਟਾਉਣ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅੰਤਹਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਮੰਨਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅੰਤਹਕਰਨ ਨੂੰ ਸਿਖਾਉਂਦੇ ਰਹਿਣੇ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਗਲਤ। ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸੋਚ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।⁵

ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅੰਤਹਕਰਨ ਖੁਦਾ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਮੁਤਾਬਕ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਉਹ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ, ਗਿਆਨ ਭਰਪੂਰ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਪਾਠ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਅੰਤਹਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ‘ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ; ਇਸ ਪਾਠ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਅੰਤਹਕਰਨ ਦੇ ਗਿਆਨਭਰਪੂਰ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ‘ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ; ਅਗਲੇ ਪਾਠ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਅੰਤਹਕਰਨ ਦੇ ਵਿਹਾਰਕ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਾਂਗੇ।

ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਆਓ 1 ਪਤਰਸ 3:21 ‘ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਆਇਤ ਵਿਚ ਪਤਰਸ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ‘ਬਪਤਿਸਮਾ ਹੁਣ ਤੁਹਾਨੂੰ ਯਿਸੂ ਮਸੀਹ ਦੇ ਜੀ ਉੱਠਣ ਦੇ ਕਾਰਣ ਬਚਾਉਂਦਾ ਹੈ।’ ਪਰ ਉਹਨੇ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਬਪਤਿਸਮਾ ‘ਸਰੀਰ ਦੀ ਮੈਲ ਲਾਹੁਣੀ ਨਹੀਂ ਪਰ ਸੁੱਧ ਅੰਤਹਕਰਨ ਨਾਲ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਨੂੰ ਭਾਲਣਾ ਹੈ।’ ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਬਪਤਿਸਮਾ ਲੈਣ ਦੀ ਇਕ ਵਜ੍ਹਾ ਹੁਣ ਦੋਸ਼ ਭਰੇ ਅੰਤਹਕਰਨ ਨੂੰ ਨਾ ਰੱਖਣਾ ਵੀ ਹੈ।

ਖੁਦਾ ਦਾ ਵਚਨ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਯਿਸੂ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ (ਭਰੋਸਾ) ਕਰਕੇ (ਯੂਹੰਨਾ 3:16), ਆਪਣੇ ਪਾਪਾਂ ਤੋਂ ਤੌਬਾ ਕਰਕੇ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 17:30), ਆਪਣੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਾ ਇਕਰਾਰ ਕਰਕੇ (ਰੋਮੀਆਂ 10:9, 10) ਆਪਣੇ ਪਾਪਾਂ ਦੀ ਮਾਫ਼ੀ ਲਈ ਬਪਤਿਸਮਾ (ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਡੁਬਕੀ) ਲੈਣਾ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 2:38) ਅਤੇ ਮਰਨ ਤਕ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਰਹਿਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ (ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੋਥੀ 2:10)। ਜੇ ਤੁਹਾਡੇ ਅੰਤਹਕਰਨ ਨੂੰ ਗਿਆਨ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਇਹ ਮੰਨ ਲਵੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਸਹੀ ਹਨ। ਜੇ ਤੁਹਾਡਾ ਅੰਤਹਕਰਨ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਕਹੇਗਾ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਹ ਕੰਮ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਉਹ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਜੋ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਅੰਤਹਕਰਨ ਨੂੰ ਅਮਲ ਵਿਚ ਲਿਆਓ। ਆਪਣੇ ਅੰਤਹਕਰਨ ਨੂੰ ਖੁਦਾ ਦੇ ਅੱਗੇ ਹੁਣੇ ਹੀ ‘ਹਾਂ’ ਕਹਿਣ ਦਿਓ।

ਟਿੱਪਣੀਆਂ

¹ਇਹ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਏ. ਜੀ. ਹੋਬਸ, ਜੂਨੀ. ਵੱਲੋਂ ਉਪਦੇ ਟ੍ਰੈਕਟ 'ਇਜ਼ ਯੋਅਰ ਕੰਨਸ਼ਿਅੰਸ ਏ ਸੇਫ਼ ਗਾਈਡ?' (ਫ਼ੋਰਟ ਵਰਥ, ਟੈਕਸਸ: ਲੇਖਕ ਵੱਲੋਂ, ਮਿਤੀ ਰਹਿਤ), 1-5 ਵਿਚ ਸੁਝਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਆਮ ਰੱਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਅੰਤਹਕਰਨ ਦੇ ਗ਼ਲਤ ਕੰਮਾਂ ਦੀਆਂ ਨਿੱਜੀ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਜੋੜ ਕੇ ਇਸ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ²'ਤਗੜਾ' ਤੋਂ ਭਾਵ ਸਭ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਜਾਣਕਾਰ ਹੋਣ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਗਿਆਨੀ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ 'ਤਗੜਾ (ਗਿਆਨ ਭਰਿਆ) ਅੰਤਹਕਰਨ' ਹੋਣਾ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਚ 'ਕਮਜ਼ੋਰ (ਅਗਿਆਨੀ) ਅੰਤਹਕਰਨ' ਹੋਣਾ ਸੰਭਵ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਸੇ ਲਈ ਰੋਮੀਆਂ 14; 15 ਵਿਚ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਲਈ ਦੋ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ: ਮੂਰਤੀਆਂ ਸਾਹਮਣੇ ਚੜ੍ਹਾਏ ਮਾਸ ਖਾਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਯਹੂਦੀ ਮਸੀਹੀਆਂ ਦਾ ਅੰਤਹਕਰਨ ਤਗੜਾ ਸੀ, ਪਰ ਖ਼ਾਸ ਯਹੂਦੀ ਪਰਬਾਂ ਨੂੰ ਮਨਾਉਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਕਮਜ਼ੋਰ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਮੂਰਤੀਆਂ ਅੱਗੇ ਕੁਰਬਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮਾਸ ਨੂੰ ਖਾਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਗ਼ੈਰਕੌਮ ਮਸੀਹੀਆਂ ਦਾ ਅੰਤਹਕਰਨ ਕਮਜ਼ੋਰ ਸੀ ਪਰ ਯਹੂਦੀ ਪਰਬਾਂ ਨੂੰ ਮਨਾਉਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅੰਤਹਕਰਨ ਤਗੜਾ ਸੀ। ³ਲਿਖਤ ਦੇ ਇਸ ਭਾਗ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੋ: ਜੇ ਮੇਰਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਕੰਮ ਮੇਰੇ ਲਈ ਗ਼ਲਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਹ ਦੂਜਿਆਂ ਲਈ ਵੀ ਗ਼ਲਤ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਮੇਰੇ ਲਈ ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਹੀ ਗ਼ਲਤ ਹੈ। ⁴ਰੋਲੈਂਡ ਐਚ. ਬੈਂਟਨ, *ਹੋਅਰ ਆਈ ਸਟੈਂਡ: ਏ ਲਾਈਫ਼ ਆਫ਼ ਮਾਰਟਿਨ ਲੂਥਰ* (ਨੈਸ਼ਵਿੱਲੇ, ਟੈਨੀਸੀ: ਅਬਿੰਗਡਨ ਪ੍ਰੈੱਸ, 1950; ਮੈਂਟਰ ਬੁੱਕਸ, 1955), 144. ⁵ਪਾਠ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਹੋਰ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।